

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ШУМЕН ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

Динамиката в развитието на демографските процеси и измененията в структурите на населението през последните десетилетия оказват силно влияние върху основните системи на обществото: икономическата, образователната, здравноосигурителната и системата за социална защита.

Текущата демографска ситуация в област Шумен се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението.

Към 31 декември 2016 г. населението на област Шумен е 174 476 души, което представлява 2.5% от населението на България и нарежда областта на 15-то място по брой на населението, непосредствено след Добрич (178 438 души) и преди Враца (168 727 души). В сравнение с 2015 г. населението на областта намалява с 1 244 души, или с 0.7%, при същото процентно намаление общо за страната.

Мъжете са 85 410 (49.0%), а жените – 89 066 (51.0%), или на 1 000 мъже се падат 1 043 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 56 години включително, с изключение на единичните възрасти 3, 31 и 43 години.

Продължава процесът на остаряване на населението. В края на 2016 г. лицата на 65 и повече навършени години в област Шумен са 35 660, или 20.4% от населението на областта. В сравнение с 2015 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.4 процентни пункта.

В област Шумен относителният дял на жените на възраст над 65 години е 23.8%, а на мъжете – 16.9%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея по-ниската средна продължителност на живота при тях.

Делът на лицата на 65 и повече навършени години в страната е 20.7%. В регионален аспект този дял е най-висок в областите Видин (28.9%), Габрово (27.9%) и Кюстендил и Ловеч (26.4%). Най-нисък е делът на възрастното население в областите София (столица) – 17.0%, Варна – 18.3%, Благоевград – 18.4% и Бургас – 18.6%.

Общо за ЕС-28 относителният дял на населението на 65 и повече навършени години е 19.2%. Най-висок е този дял в Италия (22.0%), следвана от Гърция (21.3%) и Германия (21.1%). Общо в шест страни, включително и България, делът на възрастното население е над 20.0%.

Към 31.12.2016 г. в област Шумен децата до 15 години са 24 846, или 14.2% от общия брой на населението, с 0.1 процентни пункта по-малко от 2015 година. Относителният дял на населението под 15 години е най-висок в областите Сливен – 18.2% и Бургас – 15.4% от населението на областта. Общо в петнадесет области този дял е под общия за страната (14.1%), като най-нисък е в област Габрово – 11.4%, следвана от област Смолян – 11.5%.

Делът на най-младото население в ЕС-28 в началото на 2016 г. е 15.6%, като най-нисък е в Германия (13.2%) и Италия (13.7%), а най-висок е в Ирландия (21.9%) и Франция (18.5%).

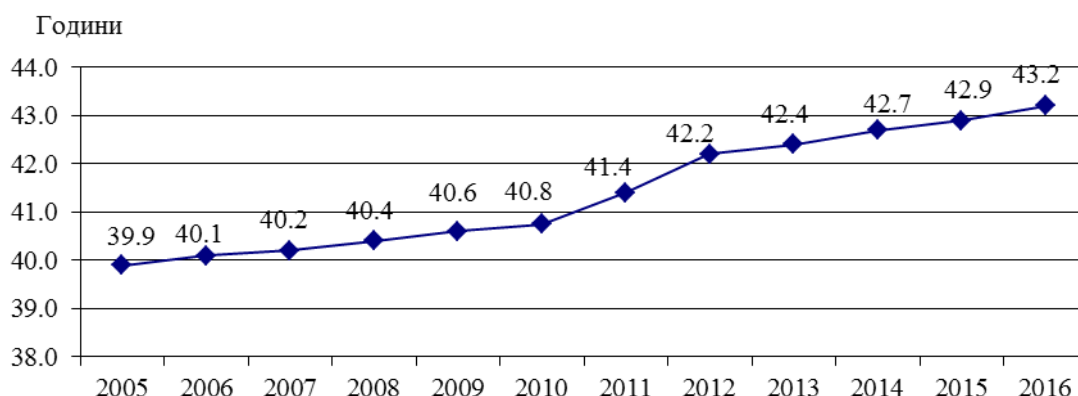
СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ – ШУМЕН

Към 31.12.2016 г. **общият коефициент на възрастова зависимост¹ за област Шумен е 53.1%**, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст.

Общо в двадесет и четири области на страната общият коефициент на възрастова зависимост е над 50.0%, като най-неблагоприятно е съотношението в областите Видин (69.2%), Ловеч (65.7%) и Габрово (64.6%), а най-благоприятно – в областите София (столица) – 45.3%, Благоевград – 49.0% и Кърджали – 49.5%.

Остаряването на населението в област Шумен води до повишаване на неговата **средна възраст**, която от 39.9 години през 2005 г. нараства на 43.2 години в края на 2016 г. (фиг.1), при 43.5 години за страната. Процесът на застаряване на населението се проявява както в селата, така и в градовете, като в градовете на областта средната възраст на населението е 42.8 години, а в селата – 43.9 години.

Фиг. 1. Средна възраст на населението в област Шумен

Тенденцията на остаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура – **под, във и над трудоспособна възраст**. През 2016 г. горните граници за трудоспособна възраст са до навършването на 60 години и 10 месеца за жените и 63 години и 10 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2016 г. е 105 931 души, или 60.7% от цялото население на област Шумен, като мъжете са 56 060, а жените – 49 871. Трудоспособното население е намаляло с 1 178 души, или с 1.1% спрямо предходната година.

Към края на 2016 г. в над трудоспособна възраст са 42 021 души, или 24.1% (увеличение с 0.3 процентни пункта спрямо 2015 г.), а под трудоспособна възраст са 26 524, или 15.2% от населението на областта.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коефициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 – 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна

¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ – ШУМЕН

възраст (60 – 64 години). Към 31.12.2016 г. коефициентът на демографско заместване за област Шумен е 67. За страната това съотношение е 63, а за сравнение, през 2001 г. 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, са били замествани от 124 млади хора.

Най-благоприятно е съотношението в областите Сливен – 81, Пазарджик и Варна – по 69. Най-нисък е този показател в областите Смолян – 44, и Габрово и Кюстендил, където 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, се заместват от 48 лица, влизащи в трудоспособна възраст.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография” в Националния статистически институт.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживеене на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.